

TILL HÄLLRISTNINGARNA I BOGLÖSA- BYGDEN

Då från flera håll önskemål uttryckts om att Upplands fornminnesförenings höstutflykter måtte återupptagas, har föreningens ledning beslutat att villfara denna önskan. Det har dock syntts styrelsen lämpligt att låta höstutflykten få ett mera begränsat program och ge specialintresserade medlemmar tillfälle att nu besöka fornpplatser och kulturminnesmärken, som genom sitt läge ute i markerna ej äro så lättillgängliga. Färdtagarna få sålunda vara beredda på fotvandringar på fält och i skog. Vidare har det varit styrelsens mening att färdtagarna som regel ej skola använda sig av egna fordon utan sammanhållas i en eller ett par bussar, så att färdpunkterna kunna beses med minsta möjliga tidsutdräkt. För sin lunchpaus får var och en svara. Hemkomsten skall ske före middagen.

Den första höstutflykten i denna form anordnades söndagen 27 sept. 1953 och som främsta punkt på programmet hade valts Boglösatraktens hällristningar. En fullsatt buss lämnade Uppsala kl. 10. Höstsolen sken och värmdes från klar himmel och de mångskiftande höstfärgerna gav åt landskapet en särskild lyster. Första uppehållet gjordes vid skålgropstenen i Ramsta med den nyligen av författaren Jan Fridegård upptäckta hällristningen. Fornminnesföreningens vice ordförande professor Dag Strömbäck hälsade utflyktsdeltagarna, och dagens ciceron, hällristningsexperten direktör Einar Kjellén, Grillby, som dagen innan passerat halvsekelstrecket, hyllades med blommor. Hr Kjellén demonstrerade hällristningen och ville tolka den som en människofigur, snarast en »adorant» med uppåtsträckt armar, av vilka den ena med handens fem fingrar var särskilt tydlig. Amanuens Anna-Märta Tjernberg och landsantikvarie Sundquist redogjorde för olika tolkningar av skålgroparnas eller älvkvarnarnas uppgift under forntiden och nyare tiden. Från Ramsta gick färden till Villberga kyrka, som på ett föredömligt sätt demonstrerades av kontraktsprosten Einar Spjut. Den behagliga färgskalan i kyrkorummet, det konstnärligt högtstående altarskåpet från Jan Bormans ateljé i Brüssel samt det medeltida sakramentsskåpet av ek tilldrogo sig de besökandes uppmärksamhet.

Dir. Einar Kjellén demonstrerar ett parti av de intressanta hällristningarna å Kölnbacken i Rieckeby, Boglösa socken.

Lunchpausen förlades till en vacker backe i Boglösa. I grupper valde man ut stenar och trädstubbar att sitta på, solen värmde skönt, stämningen var god och den medhavda matsäcken smakade utmärkt. Landsantikvarien gav en resumé över vårt lands olika hällristningsområden från Skåne i söder till Ångermanland i norr. En uppfriskande promenad på ungefär 1 km vidtog. Först besågs en hällristning 300 m NV om Boglösa gård, där förutom skepp, fot-sulor och skålgropar hela hjordar av svin och nötboskap samt en »adorant» och en sol med strålar studerades. Deltagarna gjorde sig väl förtrogna med de olika hällristningsfigurerna och huggningstekniken. På en håll i närheten, vars ristningar ej ikritats, fingo färdledagarna pröva sin upptäckarförmåga. Det regn som fallit

dagarna innan gjorde att den helt våta hällens ristningar framträdde nog så tydligt. Några hundra meter längre bort nära torpet Brandskogen beundrades den skeppsristning, som i fråga om storlek och detaljutförande torde vara en av de främsta i hela Norden. Skeppet, över 4 m långt, har elegant utformade drakhuvuden i såväl »för» som »akter» och framdrives med 6 å 7 tydligt utbildade och med paddelåror försedda roddare. Den stora mansfigur, som på sina skuldror bär skeppet i »aktern», blev föremål för livlig diskussion både på platsen och under promenaden tillbaka till bussen. Vid Kölnbacken i Rickeby tog man, förutom de många skeppen, intresserat del av den unika ristning, som benämnes »stolen» samt de parvis inom samma ram utformade fotsulorna. Dir. Kjellén visade ett antal fotografier på övriga av honom funna ristningar inom det ristningsrika Boglösa. Landsantikvarien tolkade färdtagarnas tacksamhet till hr Kjellén för dagens utmärkta ciceronskap.

På vägen hem medgav tiden ett uppehåll i Enköping, där landsantikvarie Sundquist lämnade en redogörelse för stadens äldre topografi och demonstrerade de av honom på 1920- och 30-talen undersökta och konserverade delarna av det forna franciskan-klostret. Från bussen besågs ruinerna efter S:t Ilians kyrka och den ännu äldre intilliggande hundareskyrkan från 1100-talet. Professor Strömbäck framförde deltagarnas tack till landsantikvarien och utflyktens arrangörer amanuens Tjernberg och sjökapt. Birger Jarl och ansåg utflykten vara en fullträff. Utflyktsdeltagarnas belåtenhet över dagen var ej att ta miste på vid hemkomsten kl. 17. Fornminnesföreningen vågar bestämt fortsätta höstutflykterna i denna intima form.

—rg.